

သိမှတ်ဖွယ်ရာ ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့၏အပျို့ လူပျို့ဘဝ

လွင်လွင်မွန်

သိမှတ်ဖွယ်ရာ ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့၏ အပျို လူပျိုဘဝ

လွင်လွင်မွန်

၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ဆောင်းရာသီကာလ၏အအေးဒဏ်ကို ကြံကြွံခံရင်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မနုဿဗေဒဌာနမှ ပါမောက္ခဦးဆောင်သော ဆရာမများသည် ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့၏လူမှုစီးပွားရေးဘဝကို သုတေသနပြုလေ့လာရန် ချင်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ဟားခါးမြို့နယ်၊ ဖလမ်းမြို့နယ်နှင့်တီးတိန်မြို့နယ်များ သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုသို့ လေ့လာသုတေသနပြုရခြင်း၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံး ချစ်ခင်မှုကို တိုးပွားစေရန်နှင့်တစ်ဦး၏ယဉ်ကျေးမှုကို တစ်ဦးက သိရှိနားလည်ပြီး အပြန်အလှန် လေးစားတန်ဖိုးထားတတ်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူအပါအဝင် သုတေသနအဖွဲ့အနေနှင့် ချင်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနေ ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့ အား လေ့လာခဲ့ကြရာတွင် မနုဿဗေဒသီအိုရီများဖြစ်သည့်လုပ်ငန်းမှုတည်သီအိုရီ(Funtionalism)၊ သမိုင်းကြောင်းကို အခြေခံ၍ လေ့လာသော သီအိုရီ(Historicalism)၊ ယဉ်ကျေးမှုကို ပုံဖော်သော သီအိုရီ (Cultural Configuralism)နှင့်ခေတ်လွန်အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာသီအိုရီ(Post Mordernism)စသည်တို့ကို အခြေခံ၍ သုတေသနပြုခဲ့ကြပါသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့၏အပျိုလူပျိုဘဝအကြောင်းကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ဒေသအလိုက် အနည်းငယ် ကွဲပြားကြသည်။ ပထမဦးစွာ ဟားခါးမြို့နယ်ထဲမှ အဓိကအားဖြင့် လိုင်မျိုးနွယ်စုအကြောင်းကို လေ့လာခဲ့ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအရ စင်ထန်း၊ ဇိုခွားနှင့်မိအယ်ဟူ၍ သုံးမျိုးထပ်မံခွဲခြားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဟားခါးမြို့ပေါ်နေ ချင်းတိုင်းရင်းသား၊ စင်ထန်းမျိုးနွယ်စုမှ လူပျိုများသည် တစ်အိမ်တက် တစ်အိမ်ဆင်း လူပျိုလှည့်ခြင်းခလေ့ကို ယခုအခါ ကျင့်သုံးခြင်းမရှိတော့သော်လည်း ယခင်အချိန်များနှင့်ရွာဘက်တွင် နေထိုင်သူများ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ အပျိုလူပျိုဂေဟာသဘောမျိုး ရွာထဲနှင့်မြို့ပေါ်၌ မရှိကြပေ။ ယခင်ကမူ လူပျိုအများသဘောကျသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးတည်း၏အိမ်တွင် လူပျိုများ စုအိပ်ကြသောခလေ့ ရှိခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် စုဝေးရာအိမ်တွင် ညမိုးချုပ်သောအချိန်၌ စုဝေးကြပြီး သီချင်းဆိုကြခြင်း၊ ကခုန်ခြင်း၊ မောင်း၊ ဗုံစသည်တို့ တီးမှုတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ ပုလွေကို သိပ်မသုံးကြပေ။ ယခုခေတ်တွင်မူ ဂီတာတီး၍ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြသည်။ ထို့ပြင် ချင်းဘာသာစကား၊ ဗမာစကား၊ အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ခေတ်ပေါ်သီချင်းများ၊ ရှေးရိုးရာသီချင်းများကို သီဆိုကြသည်။ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ စကားထာဝှက်၍ ပြောဆိုပြီး လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြသည်။ ထို့အပြင် ငွေကြေးချမ်းသာသူ ချင်းတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးမှ ဦးဆောင်၍ (၅)ရက်တိုင်တိုင် ကျင်းပသော ဘွေသဲ(Bawite)ပွဲတော်၊ (၇)ရက်ကျင်းပရသော ခေါင်ကျွဲပွဲတော်၊ သီးနှံမျိုးအောင်ပွဲ(သို့မဟုတ်)ချင်းအခေါ် ရှမ်းဆွမ်သုပွဲတော်၊ သားကောင်အကြီးမပစ်ခင် ကြိုတင်ဆုတောင်းပွဲ(သို့မဟုတ်)ချင်းအခေါ် ပဆုမ်ရယ်ပွဲတော်၊ ကျားပစ်၍ အောင်နိုင်သောပွဲတော်၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၊ အိမ်သစ်တက်ပွဲတော်၊ ကောက်ရိတ်သိမ်းပွဲတော်၊ တောင်ယာမီးရှို့ပွဲတော် စသည့်ပွဲတော်များနှင့်တောင်ယာအတူတူ လုပ်ကိုင်ကြရင်း အပျိုလူပျိုများ တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့်ရကြပေသည်။ ရှေးခေတ်အခါက လူပျိုအပျိုခေါင်းဆောင်များ ရှိကြသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်သူသည် အပျို(သို့မဟုတ်)လူပျို ဖြစ်ရမည်။ အများကို ဦးဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်ရပေမည်။ များသောအားဖြင့် ချင်းတိုင်းရင်းသားအပျို လူပျိုများကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက လူကြီးချင်း စေ့စပ်ထားတတ်ကြပြီး မျိုးနွယ်စုတူသူချင်း ယူလေ့ရှိသည်။ ယခုခေတ်အခါတွင်မူ မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို ယူကြပေသည်။ လက်မထပ်မီ အပျိုလူပျိုဘဝကို ထိန်းသိမ်းကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ချင်းပြည်နယ်၊ ဖလမ်းမြို့နေ ချင်းတိုင်းရင်းသား ဇံညက်မျိုးနွယ် အပျိုလူပျိုဘဝမှာလည်း တစ်မျိုးစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းနေပါသည်။ ထိုအပျိုလူပျိုဘဝများသည်လည်း ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲ၊ အသုဘပွဲ၊ နှစ်သစ်

ကူးပွဲ၊ ကောက်ရိတ်သိမ်းပွဲ(ခေါ်)လောင်ပွေး၊ အိမ်သစ်တက်ပွဲ၊ တွန်လှမ်း(ခေါ်)အခြားပွဲလမ်းသဘင်များတွင် လည်းကောင်း၊ တောင်ယာစုပေါင်းလုပ်ကိုင်ကြရင်းလည်းကောင်း တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့် ရကြသည်။ သီးသန့်အပျိုလူပျိုလှည့်ခြင်း မရှိကြပါ။ တစ်ခါတရံ တောင်ယာအသွားအပြန်ခရီး၌ စုပေါင်း၍ သီချင်းများ သီဆိုကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ထူးခြားချက်မှာ အပျိုတစ်ချို့ ဆေးရွက်ငုံသောလေ့၊ ဆေးရည်သောက်သောလေ့ ရှိကြသည်။ ထို့ပြင် ဆေးလိပ်ကို အပျိုကလိပ်ပြီး လူပျိုအား လက်ဆောင်ပေးပါက ထိုသူက ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်း ပြသသည့်သဘောကို ဆောင်ပါသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား ဟွာငိုမျိုးနွယ် အပျိုလူပျိုများမှာမူ တောင်ယာအပြန် ညဘက် ထမင်းစားပြီးချိန် များတွင် လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြသည်။ အများအားဖြင့် အုပ်စုလိုက် သီချင်းဆိုခြင်း၊ ပုလွေမှုတ်ခြင်း စသည့်လေ့ ရှိကြပြီး ယခုခေတ်တွင်မူ ဂစ်တာတီးခြင်း ရှိကြသည်။ တစ်ခါတရံတွင်မူ တစ်ဦးချင်းလူပျိုလှည့်တတ်ကြသည် ကဗျာ၊ လင်္ကာစပ်ခြင်း၊ စကားထာဝဂ်ခြင်း မရှိပါ။ ပွဲတော်များမှာ လူပျို အပျို တွေ့ဆုံရင်းနှီးနိုင်ပါသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား ဆိမ်(Sim)မျိုးနွယ်များမှာမူ ရွာ၏အလယ်၌ လူပျိုများ ညဘက်တွင် စုအိပ်ကြသည်။ နေ့အချိန်တွင်မူ မိဘများအိမ်၌ နေကြသည်။ အုပ်စုလိုက် လူပျိုလှည့်ခြင်းလေ့ရှိကြပြီး သီချင်းဆိုခြင်း၊ ဗုံတီးခြင်း၊ ပုလွေမှုတ်ခြင်း၊ ချင်းရိုးရာသီချင်းစကားထာဝဂ်ခြင်းမျိုးလည်း ရှိကြသည်။ ကဗျာလင်္ကာရွတ်ဆိုခြင်းမျိုးလည်း ရှိကြသည်။ မိန်းကလေးအပျို၏မိဘများရှေ့တွင် လည်ကြရပြီး ခေါင်ရည်ဖြင့် ဧည့်ခံကြသည်။ ပွဲတော်များနှင့်တောင်ယာများတွင် တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့်ရကြသည်။ များသောအားဖြင့် အသက်(၁၈)နှစ်မှ (၂၃)နှစ်ကြားတွင် အိမ်ထောင်ပြုလေ့ရှိကြသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသားဇာဟာအို(ဇာဟောင်)မျိုးနွယ်တို့မှာမူ အပျိုလူပျိုဂေဟာဟူ၍ မရှိပဲ သဘောကျသော အပျိုတစ်ဦး၏အိမ်တွင် လူပျိုများစု၍ အိပ်ခြင်းမျိုးသာ ရှိကြသည်။ စုရပ်အဖြစ် ရွာ၏အလယ်တွင် တဲထိုး၍ ထိုင်ခုံများ စုထိုင်ကြသည်။ အပျိုအိမ်သို့ သွားလည်တတ်ကြသည်။ တောင်ယာအပြန် ထမင်းစားပြီးချိန် ညဘက်၌ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိသည်။ လမ်းလွိုင်ခေါ်ကြိုးတပ်တူရိယာတစ်မျိုးဖြင့် တီးမှုတ်လေ့ရှိကြပြီး သီချင်းမဆိုပါ။ ပုလွေကို တောင်ယာ၌ မှုတ်လေ့ရှိကြပြီး အိမ်မှာမူ မှုတ်သောလေ့ နည်းပါးသည်။ တစ်ခါတရံ ဗုံမောင်းတီး၍ သီချင်းဆိုကြသည်။ လူပျိုများစု၍ ဝယ်လာသောခေါင်ရည်အိုးကို အလယ်၌တည်၍ စုဝေးသီဆိုကခုန်ကြသည်။ မိန်းကလေးအပျိုအိမ်မှ ခေါင်ရည်ဖြင့် ပြန်လည်ဧည့်ခံတတ်သည်။ ကဗျာလင်္ကာသီဆိုခြင်း မရှိပေ။ ပွဲတော်များ၌ အပျိုလူပျိုများ တွေ့ဆုံရင်းနှီးကြသည်။ ရှေးအခါက မိဘပေးစားခြင်းကို ယူခြင်းက များသည်။ ချစ်ကြိုက်လျှင်လည်း လူကြီးသဘောတူမှ လက်ထပ်ကြသည်။ မိဘများအနေနှင့် အပျိုမှာ ရုပ်ချော၍ အလုပ်ကြိုးစားပြီး ပြောဆိုပုံလည်းကောင်းပါက မိမိတို့၏သားအတွက် မိဘက တောင်းပေးလေ့ရှိကြသည်။ စုန်းကဝေယုံကြည်ကြ၍ စုန်းကဝေမျိုးရိုးဟု သံသယရှိပါက ရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ သူခိုးမျိုးရိုး၊ ရောဂါဆိုးရှိသောမျိုးရိုးများကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ အပျိုစင်ဘဝကို ထိန်းသိမ်းကြပြီး သန့်သန့်ရှင်းရှင်း နေထိုင်ကြသည်။ ကျူးလွန်ခဲ့ပါက လျော်ကြေးအဖြစ် ခေါင်ရည်အိုး(၅)လုံး၊ ဆပ်ဆန်(၇)ပြည်(တစ်ပုံး)၊ ဝက်လက်လေးဆုတ်(၁)ကောင်၊ ဆားတစ်ပိဿာတို့ကို ပေးလျော်ရသည်။ ကျူးလွန်ပြီး မယူချင်ပါက လုံးခင်(ခေါ်)နာမည်ပျက်ခအဖြစ် (၂၅)ရူပီးလျော်ရသောလေ့ ရှိကြောင်း၊ ရှေးအခါက ကျင့်သုံးကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား ခွာလ်စိမ်(Khualsim)မျိုးနွယ်များတွင် အပျိုလူပျိုဂေဟာ မရှိပေ။ အပျိုအိမ်ကို လူပျိုများစု၍ လူပျိုလှည့်ခြင်း၊ တစ်ဦးစီ လူပျိုလှည့်ခြင်းတို့ ရှိကြသည်။ စုပေါင်း၍ သီချင်းသီဆိုတတ်ကြသော်လည်း တူရိယာအသုံးပြုခြင်း မရှိကြပေ။ ကဗျာလင်္ကာ စပ်ဆိုခြင်း၊ စကားထာဝဂ်ခြင်းလေ့မျိုးလည်း မရှိကြပေ။ ညဘက်တိုင်း လူပျိုလှည့်လေ့ရှိသော်လည်း အပျိုဘက်မှ ပြန်လည်၍ ခေါင်ရည်ဖြင့် ဧည့်ခံခြင်းလေ့ မရှိကြပေ။ အပျိုလူပျိုများသည် ပွဲတော်များနှင့်တောင်ယာများ၌ တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့်ရကြသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား လင်သဲမျိုးနွယ်ဝင် အပျိုလူပျိုများသည် အပျိုလူပျိုဂေဟာဟူ၍ မရှိသော်လည်း အပျို၏အိမ်တွင် လူပျိုများ စုဝေး၍ အိပ်သောခေလေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးချင်းအလိုက်၊ အုပ်စုအလိုက် လူပျို လှည့်လေ့ရှိကြပြီး သီချင်းသီဆိုခြင်း၊ ဗုံ ပုလွေ ဂီတာ တီးမှုတ်ခြင်းခေလေ့ ရှိကြသည်။ အပျိုတက်မှ ခေါင်ရည် ဖြင့် ဧည့်မခံကြပေ။ အပျိုလူပျိုများသည် တောင်ယာတွင် အလှည့်ကျလုပ်အားပေးရင်း တွေ့ဆုံရင်းနှီးကြသည် ပွဲတော်များတွင်လည်း တွေ့ဆုံကြသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား ဆွန်ထလာမျိုးနွယ်ဝင်များတွင် အပျိုလူပျိုဂေဟာဟူ၍ မရှိဘဲ အပျိုအိမ်တစ်အိမ် တွင် လူပျိုများ စုအိပ်သောခေလေ့ ရှိကြသည်။ အပျိုအိမ်သို့ ညဘက် တစ်ဦးချင်းစီ လူပျိုလှည့်ကြသည်။ သီ ချင်းဆိုခြင်း၊ ဗုံတီးခြင်း၊ ဂီတာတီးခြင်း၊ စကားထာဝှက်၍ ကဗျာလင်္ကာရွတ်ဆိုခြင်းမျိုး မရှိသကဲ့သို့ ခေါင်ရည် ဖြင့် ပြန်လည်ဧည့်ခံခြင်းမျိုးလည်း မရှိကြပေ။ ပွဲတော်များနှင့်စုပေါင်းတောင်ယာများတွင် တွေ့ဆုံကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား လျှောက်ကျဲအိုမျိုးနွယ်များတွင် အပျိုလူပျိုဂေဟာမရှိသော်လည်း အပျိုတစ်ဦး၏ အိမ်တွင် လူပျိုများစု၍ အိပ်သောခေလေ့ ရှိကြသည်။ ညဘက်(၇)နာရီခန့်တွင် လူပျိုလှည့်ကြပြီး သီချင်းသီဆို ခြင်း၊ ဗုံ မောင်း ဝါးပုလွေ တီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ရိုးရာနတ်ပူဇော်ပွဲ၊ ရိုးရာကပွဲ၊ ကောက်သစ်စား ပွဲ၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲ၊ အိမ်သစ်တက်ပွဲ၊ မင်္ဂလာပွဲ၊ အသုဘအခမ်းအနားများ၌ အပျိုလူပျိုများ တွေ့ဆုံကြသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား ငေါန်မျိုးနွယ်များတွင် အပျိုလူပျိုဂေဟာ မရှိပေ။ အပျိုတစ်ဦးအိမ်တွင် လူပျိုများ ဝိုင်းစု၍ အိပ်သောခေလေ့ရှိကြသည်။ ညဘက်အချိန်တွင် သွားအိပ်ကြခြင်း များပါသည်။ လူပျိုလှည့်ရာတွင် သီချင်းမဆိုကြဘဲ စောင်းကောက်သဏ္ဍာန်တူရိယာ(ကြိုးတပ်တူရိယာ)တီးခြင်း၊ ပုလွေမှုတ်ခြင်းမျိုးကို တွေ့ရ သည်။ တောင်ယာနှင့်ပွဲတော်များတွင် တွေ့ဆုံကြသည်။ အနီရောင်နှင့်အဖြူရောင်ပါသော ကြိုးတစ်မျိုးကို အ ပျို၏လက်ကောက်ဝတ်တွင် ဝတ်ပြထားပါက လူပျိုကို ပြန်လည်ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်း ပြသသည့်သဘော ဖြစ်သည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား လိုင်ဇိုမျိုးနွယ်များတွင်လည်း အပျိုလူပျိုဂေဟာဟူ၍ မရှိပေ။ အပျိုအိမ်တွင် လူ ပျိုများ စုအိပ်လေ့ရှိသည်။ ညနေပိုင်းတွင် တစ်ဦးချင်းစီ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိပြီး သီချင်းသီဆိုခြင်း မရှိကြပါ။ ခေါင်ရည်ဖြင့် ပြန်လည်ဧည့်ခံခြင်း မရှိပါ။ တောင်ယာနှင့်ပွဲတော်များတွင် လွတ်လပ်စွာ တွေ့ဆုံခွင့်ရကြပေ သည်။

တီးတိန်မြို့နေ ချင်းတိုင်းရင်းသား ဆီးယင်းမျိုးနွယ် အပျိုလူပျိုများတွင် အပျိုလူပျိုဂေဟာဟူ၍ မရှိ သော်လည်း ရှေးအခါက ရွာ၏အလယ်ရှိ ကျယ်ဝန်းသောအိမ်တစ်အိမ်ကို ရွေးပြီး လူပျိုများစု၍ အိပ်တတ်ကြ သည်။ လူပျိုတစ်ဦးချင်းစီ အပျိုအိမ်သို့ ည(၈)နာရီခန့်တွင် လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြသည်။ သီချင်းသီဆိုကြခြင်း မရှိကြပါ။ အပျိုဖြစ်သူက လူပျိုကို ပြန်၍ကြိုက်လျှင် ဆေးလိပ် လိပ်ပြီး တည်ခင်းဧည့်ခံတတ်ကြသည်။ မကြိုက်ပါက ဆေးလိပ်မပေးပေ။ တစ်ခါတရံ အပျိုလူပျို မေတ္တာသက်ဝင်ပါ က ငုံ့သောဆေးရည်ကို ဘူးလေး ထဲ ထည့်ကာ အပြန်အလှန် ဖလှယ်၍ ပေးတတ်ကြသည်။ အပျိုလူပျိုများသည် ရာသီအလိုက် ပွဲတော်များနှင့် တောင်ယာများတွင် လွတ်လပ်စွာ တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့် ရကြသည်။

တီးတိန်မြို့နေ ချင်းတိုင်းရင်းသား ဆိုင်းဖဲမျိုးနွယ်များ၏အပျိုလူပျိုဘဝမှာမူ တစ်မျိုးစိတ်ဝင်စားစ ရာကောင်းလှပါသည်။ ဆိုင်းဖဲမျိုးနွယ်များနေသော ဆိုင်းဖဲရွာဟောင်းလည်း ရှိပါသည်။ ထိုရွာတွင် လူပျိုဂေ ဟာသဘောမျိုးအနေဖြင့် လူပျိုများစု၍ နေသောအိမ်၊ ချင်းအခေါ် ဆုမ် ရှိကြသည်။ ထိုဆုမ်ကို ရွာထိပ်၊ ရွာအ လယ်၊ ရွာအောက်ဟူ၍ သုံးနေရာခွဲ၍ ရွာအလိုက်၊ ရပ်ကွက်အလိုက် ထားလေ့ရှိကြသည်။ များသောအားဖြင့် ယောက်ျားလေး အသက်(၁၀)နှစ်ကျော်လျှင် ဆုမ်၌ သွားအိပ်ကြသည်။ မိန်းကလေးများအတွက်မူ မရှိပေ။ ည ဘက်(၈)နာရီခန့်တွင် မိမိတို့ နှစ်သက်ရာ အပျိုအိမ်သို့ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြသည်။ မိဘများအနေဖြင့် ကန့်

ကွက်စရာမရှိသောလူပျိုဖြစ်ပါက စောစောအိပ်ပြီး လွတ်လပ်စွာ စကားပြောဆိုခွင့်ပေးကြသည်။ မိမိတို့မနှစ်သက်ပါက မိဘများက ထိုင်နေတတ်ကြသည်။ ခေါင်ရည်ဖြင့် ပြန်လည်ဧည့်ခံခြင်း မရှိပါ။ သီချင်းဆိုခြင်း၊ ပုလွေတီးမှုတ်ခြင်း မရှိပါ။ ချစ်ရေးဆိုရာ၌ သီချင်းဖွဲ့၍ ပြောဆိုခြင်းမျိုးတော့ ရှိကြသည်။ မိန်းကလေးအပျိုက ပြန်ကြိုက်လျှင် ဆေးလိပ်အကောင်းစားဖြင့် လိပ်ပေးပြီး ဧည့်ခံလေ့ရှိသည်။ ချစ်ကြိုက်ကြပါက ဆေးရည်ငုံရန် အတွက် ဆေးရည်ဖြည့်ပေးပြီး အပျိုလူပျိုများသည် အပြန်အလှန် လဲလှယ်တတ်ကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ချင်းတိုင်းရင်းသား၊ တီးတိန်မြို့နေ ဗန်းတဲ့တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်များတွင်လည်း လူပျိုများစု၍ နေသော ဆုမ် ရှိသည်။ အပျိုအိမ်သို့ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိကြပြီး အချင်းချင်း မေတ္တာသက်ဝင်ပါက ဆေးလိပ်လိပ်၍ လက်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ဆေးရည်ငုံဘူးလဲလှယ်ကြခြင်း စသောဓလေ့များ ရှိကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ထိုသို့ နေရာဒေသအလိုက် အနည်းငယ်ကွဲပြားနေသော ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့ အပျိုလူပျိုဘဝကို လေ့လာမှတ်သားရင်း အခြားတိုင်းရင်းသားအနေနှင့်ရှောင်ကြဉ်စရာဓလေ့များ၊ ဆောင်ထားစရာဓလေ့များကို သိရှိနားလည်ကြပြီး တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ခင်စည်းလုံးမှု၊ အပြန်အလှန် လေးစားတန်ဖိုးထားတတ်မှုများ တိုးပွားလာစေလိုမည်ဟုယုံကြည်မျှော်လင့်မိပါသည်။

လွင်လွင်မွန်

မှတ်ချက်။ ။ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မဂ္ဂဇင်း ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခုနှစ် စာမျက်နှာ(၁၃၉ မှ ၁၄၂)ထိ၌ လာရီသော ဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။